

VEILEDING FOR SKJELLPRØVETAKING OG UTFYLLING AV SKJELLKONVOLUTT.

Det tas skjellprøver bare av laks, sjørørret og regnbueørret. Skjellprøver tas på hele fangster, dvs. at all fisk i en fangst blir registrert med skjellprøve. **Ca. 30** skjell skrapes (**ikke skjær av skinn sammen med skjellene**) av død fisk som anvist på tegningen på baksiden på skjellkonvolutten. Dersom man tar prøve av levende fisk, må dette gjøres svært skånsomt. Trekk ca. 5 skjell skånsomt ut med en smal tang på hver side. Prøv i størst mulig grad å hold fiskens hode under vann mens skjellprøvene tas. Levende fisk blir rolig og lettere å håndtere dersom en mørk lue eller vott trekkes over fiskens hode. Skjellene legges direkte i konvolutten og kan gjerne tørkes i romtemperatur. **NB! Tørk slimet av fisken før skjellprøven tas, ikke pakk inn prøvene i plast! Prøv å spre skjellprøvene inne i skjellkonvolutten slik at de tørker raskere.**

Kommentarer til betegnelser på skjellkonvolutten:

Vassdrag: Navnet på vassdraget.

Kommune: Navnet på kommunen der prøven er tatt i vassdraget.

Vald/son: Navnet på fiskevaldet, elvestrekningen eller fiskesonen.

Fiskeplass: Navnet på den lokale fiskeplassen der fisken ble fanget, f. eks navnet på elvehølen.

Løpenr.: Hver fisk gis et fortløpende nummer

Art: Laks, sjøaure, sjørøye, pukkellaks, regnbueauret (Vi er mest interessert i prøver fra laks, ørret og regnbueaure, men prøver fra andre arter er også av interesse)

Dato: Fangstdato og fangstår.

Redskap: Sluk, flue, mark, spinner, wobblers, lys og håv, garn, not m.m.

Lengde: Fiskens lengde målt fra snute til forbindelseslinjen mellom halepissene til nærmeste hele cm (se tegningen på baksiden av skjellkonvolutten). På konvolutten står det angitt lengde i mm (F. eks. angis 57 cm følgelig som 570 mm)

Vekt: Fiskens rundvekt (dvs. vekten av usløyd fisk) til nærmeste 0,1 kg. Levende fisk veies ikke.

Kjønn: Her angis fiskens kjønn.

Kjønnsbestemt ved å åpne fisken: Dersom kjønnnet er bestemt ved å åpne fisken og se på anlegg for rogn/melke krysser man av JA. Dersom kjønnnet er bestemt på ytre kjennetegn uten å åpne fisken krysser man av NEI.

Gyte- eller gjellfisk: Denne registreringen gjøres bare på fisk som kontrolleres om høsten.

Gjenutsatt: angi om fisken ble satt ut igjen

Skader og defekter: Dersom fisken ikke har noen av de skader og defekter som etterspørres på høyre side av konvolutten, skal det krysses av i rubrikken for «**Ingen**» (som betyr ingen skader eller defekter).

Garnskade: Kryss av i rubrikken for garnskade når fisken observeres med striper på kroppen eller ferske sår på ryggfinnen som tilkjennegir at fisken har vært i kontakt med garnredskap i sjøen. Slike striper ses vanligvis på forkroppen hos mindre laks og på hodet hos stor laks. Hos smålaks ses en garnskade ofte som et ferskt sår i forkant på ryggfinnen.

Garnskade vurderes bare for prøver som tas i sportsfisket om sommeren og ikke på fisk som fanges på høsten når fisken har skiftet til gytedrakt.

Rømt oppdrettslaks kan ofte gjenkjennes på flere trekk ved sitt utseende slik som defekte finner, forkortede gjellelokk og snute/kjeve deformasjon.

Avkortede halefinneflikker: Hos villfisk ender normalt halefinnen i svært markerte spisser hvor de to ytre finnestrålene normalt er de lengste. Oppdrettsfisk har ofte påfallende avrundning av én eller begge haleflikene. Sett et kryss i rubrikken ved avkortede halefinneflikker dersom en eller begge flikene er påfallende avrundet eller avkuttet.

Klumpformet finne: De mest ekstreme finneskader arter seg som en klumpformet finne (klumpfinne); det er en finne som er slitt ned til en brusklignende klump slik at finnestrålene knapt er synlige, eller at finnen er helt borte. Når det krysses av for en klumpformet rygg- eller brystfinne, skal det ikke krysses av for bølgete stråler for denne finnen (og vice versa).

Unormalt bølgete finnestråler: Klassifisering av **rygg- eller brystfinnestråler** som unormalt bølgete, bør innebære at dette forekommer også bak de to fremste finnestrålene på grunn av forstyrrelser av mulig garnskade på de fremre strålene. Når dette forekommer, vil finnene ofte ha en vridd eller bølgete form når de spiles ut. Villaks har vanligvis rette eller jevnt buede finnestråler. Defekter på finnene kan lett oversees med mindre finnene inspiseres ved fingerberøring. Strekk ut finnene og kjenn på finnestrålene med tommel og pekefinger. På brystfinnene ses eller kjennes unormaliteter primært som brekk- eller bølgedannelser på de to ytre finnestrålene hos oppdrettsfisk, men kan også ses på de andre finnestrålene.

Snute/kjevedeformasjon: Kryss av for snute-/kjevedeformasjon når snute eller kjevepartiet har defekter, som f.eks. avvik fra det naturlige overbitt og skjevheter og forkortelser av under- og overkjeve.

Gjellelokkforkorting: Kryss av for gjellelokkforkorting når én eller begge gjellelokk er så forkortet at deler av fiskens gjeller er synlig når lokkene er naturlig lukket.

Fettfinne mangler: Ved utsettinger av fisk i kultivering- eller forskningsformål blir fisken tidvis merket ved å klippe av fettfinnen. Kryss av i denne rubrikken dersom fettfinnen mangler.

Villfisk, Oppdrett, Usikker: Kryss av for hvilket opphav du tror fisken har.

Husk å skrive på **navn og adresse** på baksiden av skjellkonvolutten!

Ved å notere mobilnummer på baksiden av skjellkonvolutten vil resultatet fra skjellanalysen sendes på SMS nå denne er utført. Husk å krysse av for at du godkjenner at mobilnr legges i NINAs database. Vi deler ikke din informasjon videre.